

Deuteronomio

Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay Deuteronomio et naolnos ay pamagbaga ono diskurson Moses sin Israelita sin kawada dad Moab idi nakdeng di nan-etaetanan da sin lugar ay magay omili ya dandani di senggapan da ed Canaan. Enggay natey din katawenan Moses ay nanririri ya nangonkontra en Diyos, et layden Moses ay masasagana din aan-ak ya aap-o da ay en da okaen din ili ay inkarin Diyos en daida.

Ipanemnem na en daida din nakaskasdaaw ay inam-amag Diyos para en daida. Pag nan itdo en daida din Sinpo ay Bilin ya odom ay linteg ay intolag Diyos sin Israelita sin dontog ay Sinai. Ipanemnem na en daida din bindisyon ay lak-amen di manongtongpal ya din dosa ay nam-osen di manglablabsing ya bagaanas daida ta dadlon dan onodan ya laylayden si Yahweh ay Diyos da. Pag nan sinag-eesa ay binindisyonan din sinpo ya dow a ay tribu ya dotokanas Josue ay maisokat en sisya.

Din kapapatgan ay versikulo sin libro ay nay et 6:4-6 ay siya din kapapatgan ay bilin ay maibagabaga sin Baro ay Tolag: "...Imongsan yo din am-in ay nemnem, bikas ya laing yo ay manglaylayad en Yahweh ay Diyos yo..."

Din Linaona

Din nangipanemneman Moses sin Israelita sin inam-amag Diyos para en daida *1:1-4:43*

Din intolag Diyos sin kaipoipogaw *4:44-28:68*

Mabagaan din kaipoipogaw ta onodan da din intolag Diyos *29:1-30:20*

Din maodi ay pamagbagan Moses ya din nateyana *31:1-34:12*

Din Panlogian Di Libro

(1:1-8)

1 ^{1-5a} Naisolat sin libro ay nay din inbagbagan Moses sin Israelita sin kawada da sin tanap ay magay omili sin lak-am di Moab ay naibanda si belaan di agew sin ginawang ay Jordan. Din kosto ay kad-an da yan asag-en ed Suf ay nan-gawaan di Paran, Tofel, Laban, Hazerot ya Dizahab. ² Sinpo ya esa ay agew di pandad-anan manipod sin

dontog ay Sinai enggana ed Kades Barnea mo idan sin kadondontogan ay ili ed Edom. ³Sin damo ay agew di maikasinpo ya esa ay bowan sin maikaopatapolo ay tawen manipod sin kinmaan da ed Egipto, inbagan Moses din amin ay inbilin Diyos ay ibaga na en daida. ⁴Napasamak na idi nakdeng ay inabak da Moses da Ari Sihon ay Amorreo ay mangituray ed Hesbon ya si Og ay ari ed Basan ay mangituray ed Astarot ya Edrei. ^{5b}Dadlon inpalawag Moses da nan linteg Diyos ay nangwani, ⁶“Sin kawada tako sin dontog ay Sinai, kanan Yahweh ay Diyos tako, ‘Aped na ay nabayag di nantean yo sin kad-an di dontog ay sana. ⁷Topien yo din tolda yo ta manlobwat kayo. Emey kayo sin kadondontogan ay panbeeyan di Amorreo ya siya abe sin nandinmang ay il-ili: din tanap ed Jordan, din kadondontogan ya nababa ay bilbilig, din abagatan di Canaan ya din benget di baybay ay Mediterranean. Emey kayo abe ed Canaan, ed Lebanon enggana sin dakdake ay ginawang ay Eufrates. ⁸Sak-en ay Diyos yo et insapatak ay idawat ko am-in din daga ay nay sin ap-apo yo ay da Abraham en Isaac ya si Jacob ya siya abe sin poli da. En kayo et okaen.’ ”

Pag dad-aten Moses di maipanggep sin sinpo ya dow a ay en nansim ed Canaan, din nanigaan di kaipoipogaw ay en mangobat sin man-ilis di, ya din nanliklikedan da sin lugar ay magay omili enggana ay natey am-in din mantawen si dowanpo ono nasurok ay makabael ay makigobat sin timpon di damo ay sinsos. (1:19–2:15)

Din Dagan Di Polin Lot

(2:16-19)

2 ¹⁶Intoloy Moses ay nangwani, “Idi natey amin din enggay makabael ay makigobat sin timpo ay kinmaan da ed Egipto, ¹⁷kanan Diyos en sak-en, ¹⁸‘Malabas kayo ed wani ed Ar ay sakop di Moab. ¹⁹Asag-en kayo sin ilin di Ammonita ay polin Lot, ngem adi yon palpaligaten ono gobgobaten daida, tan maga polos di idawat kon dakayo sin sakop di ili da, tan nakdeng ay indawat ko en daida.’ ”

Din Naabakan Ari Sihon

(2:24-37)

²⁴“Idi nalabas tako ed Moab, kanan Diyos en datako, ‘Agadangen yo ed wani din ginawang ay Arnon tan nay ay ipalobos ko ay abaken yo din Amorreo ay si Sihon ay ari ed Hesbon ta okaen yo din ili na. Gobaten yo ta ilogi yo ay okaen din iturayana ay ili. ²⁵Ed wani ay agew, ilogik ay paegyaten en dakayo din amin ay ipogaw isnan intiro ay daga. Gapo sin

madamag da maipanggep en dakayo et manpayegpeg das egyat da sin domatngan yo.’²⁶ Idi wada tako ed Kedemot, waday inbaak en Ari Sihon ay mangituray ed Hesbon, ay mangipaammo sin siked ay nemnem tako en daida. Siya na di inpaibagak,²⁷ ‘Ipalobos mo kod ay malabas kami isnan ilim. Laton ay mantartaros kami sin kalsada ay baken oway di em-emeyan mi sin lak-am di iturayam.’²⁸ Amin abe ay kanen ya inomen mi ay mapo en dakayo yan bayadan mis kosto. Say kedawen mi anggoy din pamalobos mo ay mandan kami isnan ili yo²⁹ enggana ay agadangen mi din ginawang ay Jordan ta emey kami sin ili ay indawat Yahweh ay Diyos mi en dakami. Ipalobos mo koma ay kaman din inyat di polin Esau ed Seir^a ya din polin Moab ay man-ili ed Ar.’³⁰ Ngem adi pinalobosan Ari Sihon si datako, tan inpakenteg Diyos din nemnem na ta way iyat Diyos ay mamadang en datako ay mangabak en sisya ta okaen tako din ili na ay sinakop tako pay laeng engganad wani.³¹ Idi siya di, kanan Diyos en sak-en, ‘Ed wani ay agew, ipolang ko en dakayo da Sihon ta abaken yo, isonga ilogi yo ed wani ay okaen din ili na.’³² Idi inmabat da Sihon ya din sosoldado na ed Jaas,³³ ginobat tako et pinse takos sisya ya din an-ak na ya din amin ay sosoldado na, tan indawtan Diyos datako si pigsa ay mangabak en daida.³⁴ Inabak tako amin din ili ay sakop di iturayana et pinse tako amin ay ipogaw isdi, amin ay lallalaki, babbabai ya anan-ak, isonga maga polos di nabay-an en daida.³⁵ Ngem ina tako din aanimal ya odom ay sanikwa da.³⁶ Begew sin pigsa ay indawat Diyos, inabak tako am-in din il-ili manipod ed Aroer enggana sin inil-ili sin benget di tanap ed Arnon ya olay sin siyodad isdi enggana ed Gilead. Maga polos di ili ay adi tako inabak, olay nabaked di alad na.³⁷ Ngem inbilin Diyos ay adi tako emey sin ilin di Ammonita ya din ili sin benget di ginawang ay Jabbok enggana sin il-ili sin kadondontogan, isonga say tinongpal tako.”

Din Nanamangan Moses Sin Daga Ay Inkarin Diyos

(3:23-28)

3²³ “Sin doy ay timpo, nanpakaasiak en Diyos ay nangwani,
²⁴ ‘Diyos ay Kangatoan, nay nilogiam ay ipaila en sak-en ay baam din kinangatom ya panakabalin mo. Maga polos di odom ay diyos ed langit ono isnan daga ay makaamag sin nakaskasdaaw ay inamag mo.
²⁵ Ipalobos mo kod ay agadangek din ginawang ay Jordan ta ilaek din siked ay ili sin bas-il na ay din mayat ay kadondontogan ya ed Lebanon.’
²⁶ Ngem gapo dedan en dakayo et inbonget Diyos sak-en, isonga adi na inpalobos ay madmangak. Kanana en sak-en, ‘Kosto! Adi ka kasin ibagbaga sa.
²⁷ Mantikid ka et sin dontog ay Pisga ta tamangem din

^a 2:29 Di esa abe ay ngadan Seir et Edom.

manniliked sin amin ay banda. Owat kan tamangen din ili ay inkarik, tan adiak ipalobos ay agadangem din ginawang ay Jordan. ²⁸Isonga dotokam si Josue ya papigsaem din nemnem na ta say maisokat en sik-a ay mangipangolo sin ipogaw ta okaen da din daga ay tamangem.’ ”

Din Pamagbagan Moses Ay Managtongpal Din Israelita

(4:1-14)

4 ¹Pag itoloy Moses ay nangwani, “Dakayo amin ay Israelita, dengngen yo da nan linteg Diyos ay itdok en dakayo. Tongpalen yo dana ta say matago kayo ya okaen yo din ili ay idawat Yahweh ay Diyos di ap-apo tako en dakayo. ²Adi yon taptapian ono kolkolongan da nan bilbilin Diyos ay ibagak en dakayo. ³Dadlon yo met inila din napasamak ed Baal Peor sin nanosaan Diyos sin amin ay gagait yo ay nandayaw en Baal ay sinan didiyos di taga-Peor, ⁴ngem binay-ana pay dakayo am-in ay nangipapati ay adi nanokog en sisya, isonga nay deda ay sibibiyag kayo ed wani.

⁵“Initdok amin din linteg Diyos ay inbilina ay itdok en dakayo ta tongpalen yo mo domateng kayo sin ili ay en kayo gobaten ta okaen yo. ⁶Esten yo ay onodan dana ay linteg, et dayawen din am-in ay nasyon si dakayo, tan mo dengngen da di maipanggep en dana ay linteg et kanan da, ‘Magay makaiso si nemnem ya laing dana ay ipogaw.’ ⁷Maga polos di odom ay ili ay mais-o di diyos da en Diyos tako, olay intoy kadakdake na ay ili. Tan si Diyos ay daydayawen tako et asag-en en datako ay manongsongbat sin kararag tako mo kasapolan tako din badang na. ⁸Maga abe di makaiso sin kinalinteg di bilbilin Diyos ay itdok en dakayo ed wani ay agew.

⁹“Ngem ilaen yo ta esten yo ay nemnemnemen din amagen yo ta adi yon polos linglinglingan amin din inil-ila yo. Itdo yo sin anak ya apo yo ¹⁰din maipanggep sin agew ay doy ed Sinai^b idi nasinop kayo sin sangoanan Diyos sin nangwaniana en sak-en, ‘Sinopem din kaipoipogaw ta dengngen da din ibagak ta say maitdoan da ay mangegyat ya mangipateg en sak-en sin intiro ay biyag das nan daga ya say itdo da abe sin anak da.’ ¹¹Et doy ay sinmag-en kayo sin poon di dontog ay nililikmot di mangitit ay asok ya naposkol ay liboo ay say kad-an di apoy ay enggay kaman domateng ed daya di bidang na. ¹²Daddad-aten yo din inyat na ay nakikali en dakayo ay kaman mapmapo din kali na sin kad-an di apoy, et dinnge yo ngem adi yon inila di iso na. ¹³Inbaga nan dakayo ay tongpalen yo din sinpo ay bilin ay insolat na si dow a ay nadampilak ay bato, tan say iyat yo ay manongpal sin intolag na en dakayo. ¹⁴Sin

^b 4:10 Din kanana sin Hebreo et: *Horeb*. Di esa ay ngadana et Sinai.

doy ay timpo, binilin Diyos sak-en ta itdok en dakayo din linteg na ta say onodan yo mo domateng kayo sin daga ay dandani ay datngen yo ta okaen yo.”

Maiparit Din Pandaydayawan Si Sinan Didiyos

(4:15-24)

¹⁵“Magay inila yo si olay sino ay kais-oan Diyos sin nakikalkaliana en dakayo sin kad-an di apoy sin dontog ay Sinai. ¹⁶Isonga siliban yo ta adi kayon bomasol ay man-amag si sinan ip-ipogaw ay lalaki ono babai, ¹⁷⁻¹⁸ono mais-o di ila na si olay sino ay animal, mankodkodap, manbodbodods, titit ono nigay. ¹⁹Adi kayon masolsolisog ay mandayaw si olay sino ay matangad ed daya ay kaman din agew, bowan ya talaw ay tinodingan Diyos para sin am-in ay ipogaw isnan daga. ²⁰Tan insalakan pay Diyos si dakayo sin palalo ay nanligligatan yo ed Egipto ta maikasin kayo ay ipogaw na ay kaman ed wani. ²¹Begew en dakayo, inbonget Yahweh ay Diyos takos sak-en,^c isonga insapata na ay adiak makaagadang sin ginawang ay Jordan et adiak makadateng sin ili ay ipatawid na en dakayo. ²²Mateyak isna ay ili et adiak makaagadang ed Jordan, ngem dakayo pay et dandani ay man-agadang kayo et okaen yo din mayamayat ay ili ay idawat Diyos en dakayo. ²³Ilaen yo ta adi yon linglinglingan din intolag Yahweh ay Diyos yo en dakayo. Adi kayo polos man-am-amag si olay sino ay daydayawen yo, ²⁴tan inayan si Diyos ay kaman manbidang ay apoy yan iparit na ay waday ikadkadwa yo en sisya ay daydayawen.”

Si Yahweh Anggoy Di Diyos

(4:32-40)

³²Intoloy Moses ay nangwani, “Nemnemen yo kod din napasasamak ed nabaon sin daan yon bomalaan. Olay damagen yo si amin ay solin di daga. Manlogi sin namarsuaan Diyos si ipogaw enggana ed wani, ay wada aya di napasamak ay kaman din nakaskasdaaw ay napasamak en dakayo? ³³Magay odom ay nasyon si nakadnge sin kalin Diyos ay mapmapo sin kad-an di apoy yan nabiyag pay laeng. ³⁴Magay odom ay diyos ay nangisalakan ay mismo si ipogaw na ay binag-en di odom ay nasyon ay kaman din inila yo ay inyat Yahweh ay Diyos tako ed Egipto. Inpaila na din panakabalina begew sin nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inam-amag na ya din namadpadasana en datako ya nanalsalaknibana en datako sin gobatan. ³⁵Inpailan Yahweh amin da nan nakaskasdaaw ay

^c 4:21 Din istorya ay maipanggep isna et matdeng sin Bilbilang 20:1-12.

nay ta paneknekanan dakayo ay sisya anggoy di Diyos ay magay odom. ³⁶Dinngge yo din kali na ay mapmapod daya ta bagaanas dakayo. Isnan daga abe yan inpaila na din kaeegyat ay apoy ay nangipaammos kawada na et dinngge yo din kali na ay mapmapo sin kad-an di apoy ay sana. ³⁷Gapo sin layad na sin ap-apo yo, siya din gapo ay pinili nas dakayo ya sisya ay mismo di nangipango en dakayo ay komaan ed Egipto babaen sin nakaskasdaaw ay panakabalina. ³⁸Inpakaana di ipogaw ay napigpigsa ya ad-ad-ado mo dakayo sin il-ili da ta ipatawid na en dakayo ay kaman ed wani. ³⁹Isonga ed wani ay agew, nemnemen yo ta adi yon linglingan ay magay odom si Diyos ed langit ya isnan daga. ⁴⁰Onodan yo din nay bilbilina ay ipalawag ko en dakayo ta say mayat di biyag yo ya siya abe sin an-ak yo ya itoltoloy yo ay mantee sin daga ay idawat Yahweh ay Diyos yo en dakayo si eng-enggana.”

Din Sinpo Ay Bilin

(5:1-21)

5 ¹Pinaayagan Moses din kaipoipogaw, et idi nasinop da amin, kanana, “Dakayo am-in ay Israelita, dengngen yo nan bilbilin ya linteg Diyos ay ibagak en dakayo ed wani ay agew ta dadlon yon ad-adalen ya on-onodan. ²Wada di intolag Apo Diyos en datako sin dontog ay Sinai. ³Baken sin ap-apo tako anggoy di nangitolagan Diyos isna mo adi et pati si datako am-in ay wadas na ed wani. ⁴Dadlon nakisango si Diyos en dakayo et dinngge yo din kali na ay mapmapo sin kad-an di apoy sin dontog. ⁵Sin doy ay timpo, wadaak ay pinmipika sin nan-gawaan di kad-an Diyos ya en dakayo et sak-en di nangibagbaga en dakayo sin ibagan Diyos, tan emegyat kayo sin apoy, isonga adi kayon nantikid sin dontog.

“Et siya na din kanan Diyos: ⁶Sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay nangipango en dakayo ay komaan ed Egipto ay naibabag-enan yo.

⁷“Adi kayo mandaydayaw si odom ay diyos mo adi sak-en et anggoy.

⁸“Adi kayo man-am-amag ono mankitkitikit si daydayawen yo sin kompormi ay kaman din wadad daya, wadas nan lota ono wada sin danom. ⁹Adi kayon manyakog-ong ono mandayaw en daida, tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo et adiak ipalobos ay waday ikadkadwa yon sak-en ay daydayawen yo. Dosaek di mangontra en sak-en ya din poli na enggana sin anak di apo na. ¹⁰Ngem ipailak pay din layad ko sin manglaylayad en sak-en ya manongpal sin bilbilin ko engganas maikapiga ay libo ay kapototan.

¹¹“Adi yon os-osalen din ngadan ko si owat magay silbi na, tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo et dadlonak dosaen din adi mamanol sin ngadan ko.

¹²“Banolen yo din agew ay pan-illengan ta ikasin yo ay agew para en sak-en, tan siya na din inbilin ko en dakayo. ¹³Enem ay agew di pan-oblaan yo, ¹⁴ngem din maikapito ay agew et pan-ibbayan ay naidaton en sak-en. Isonga maga di man-obra sin agew ay doy, olay din an-ak ya bag-en yo, din animal yo ya din mangili ay wada sin ili yo. Tan masapol ay man-illeng din babag-en yo ay kaman dakayo sin agew ay doy. ¹⁵Nemnemnemen yo ay naibag-en kayo abe ed Egipto, ngem sak-en ay si Yahweh ay Diyos yo di nangipawaya en dakayo babaen sin nakaskasdaaw ay pigsa ya panakabalin ko, isonga ibilin ko en dakayo ay banolen yo din agew ay pan-illengan.

¹⁶“Patgen yos da ama en ina yo tan say bilin ko ay Diyos yo en dakayo ta say omando di biyag yo ya mayat di pantongpalan di amagen yo sin daga ay idawat ko en dakayo.

¹⁷“Adi kayon manpesese.

¹⁸“Adi kayon daddaagen di baken yon asawa.

¹⁹“Adi kayon mangak-akew.

²⁰“Adi kayon mantistigo si baken tet-ewa.

²¹“Adi kayon gamgamngaman din asawan di ib-a yo, din beey na, daga na, baa na, baka ya dangki na ya odom pay ay sanikwa na.”

Din Kapatgan Ay Bilin

6 ¹“Da nay din bilin ya linteg Yahweh ay Diyos yo ay intogona ay itdok en dakayo ta onodan yo sin daga ay awni et okaen yo. ²Sin intiro ay biyag yo ya siya abe sin biyag di ipoli yo, masapol ay dayawen yo si Diyos ya tongpalen yo amin din linteg na ay ibagak en dakayo ed wani ta say omando di biyag yo. ³Dengngen yo ay Israelita yan ilaen yo ta tongpalen yo dana ta say somiged di biyag yo ya omad-ado kayo sin nabaknang ay daga ay magabay di mola ay kaman din inkarin Yahweh ay Diyos di ap-apo tako. ⁴Dengngen yo na ay Israelita! Si Yahweh et anggoy di Diyos tako, magay odom.^d ⁵Imongsan yo din am-in ay nemnem, laing ya bikas yo ay manglaylayad en Yahweh ay Diyos yo. ⁶Igto yo koma sin nemnem yo amin da nan linteg ay ibagak ed wani ay agew en dakayo. ⁷Masapol ay esten yo ay itdo dana sin anak yo et ibagbaga yo mo wada kayo sin bebbeey yo ono sin danan, mo man-illeng kayo ono sin pan-ob-oblaan yo. ⁸Igading yo sin takkay yo ya ibedbed yo sin kitong yo ta panginemnemneman yo. ⁹Isolat yo sin hamban di pantew yo ya sin segpan di ili yo.”

Pamagbagan Moses Ta Onodan Da Din Bilbilin Diyos

¹⁰“Tongpalen Diyos din inkari na sin ap-apo yo ay da Abraham, Isaac ya si Jacob et idawat na en dakayo din lugar ay nankababaknang ya

^d 6:4 Di esa abe ay kaiologan nina et: *Si Yahweh ay Diyos tako et sisya anggoy di Diyos, magay odom.*

dadakke di siyodad na ay adi yon insaad. ¹¹ Din bebbeey yan napno si kasapolan ay adi yon inligatan, din daga et namolaan si obas ya kakaiw ay olivo ay baken dakayo di nangimola, yan wada amin di layden yo ay kanen. Et mo idateng Diyos dakayo sin lugar ay sana ¹² siliban yo ta adi yon linglinglingan si Diyos ay nangwayawaya en dakayo sin naibabag-enan yo ed Egipto. ¹³ Daydayawen yo si Yahweh ay Diyos yo et sisya anggoy di dayawen ya pansapataan yo. ¹⁴ Masapol ay adi yon daydayawen di sinan didiyos ay daydayawen di odom ay il-ili ay nanniliked en dakayo. ¹⁵ Tan si Diyos ay wada sin kad-an yo et iparit na ay waday ikadkadwa yon sisya ay dayawen. Mo pabongeten yo gapo sin pandayawan yos didiyosen, kaman apoy din bonget na ay manosa en dakayo enggana ay maiwed kayo sin labaw di daga. ¹⁶ Adi kayon padpadasen si Yahweh ay Diyos yo ay kaman din inyat yo ed Massa. ¹⁷ Masapol ay dadlon yon pasien din bilin ya linteg ay indawat na en dakayo. ¹⁸ Say amagen yo din kosto ya siged sin pangilan Diyos ta say mayat di pantongpalan yo ya maisokat kayo ay mangoka sin nabaknang ay daga ay inkarin Diyos sin ap-apo yo. ¹⁹ Mo say iyat yo di, pakaanen Diyos amin din kaibaw yo, tan say inkari na.

²⁰ “Mo sin tapin di agew ya mansalodsod din an-ak yo ya kanan da, ‘Apay ngin ay inbilin Yahweh ay Diyos tako ay tongpalen tako am-in dana ay linteg?’ ²¹ kanan yo en daida, ‘Ed idi yan binag-en din ari ed Egipto si dakami, ngem inmisalakan si Diyos babaen sin nakaskasdaaw ay panakabalina. ²² Dadlon min inila din nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inamag na sin taga-Egipto ya sin ari da ya oopisyal na. ²³ Ngem dakami pay yan inpango nas dakami ay komaan isdi ta idawat nan dakami nan lugar ay nay ay inkari na sin ap-apo tako. ²⁴⁻²⁵ Inbilin Diyos ay tongpalen tako amin din bilbilina ya dayawen takos sisya. Mo ipapasnek tako ay mangon-onod sin linteg na, kanayon ay ay-ayowanana ya pabaknangena din ili tako ay kaman din inyat na en datako ed wani dowan aben kosto di pakikadkadwaan tako en sisya.’ ”

Din Pinilin Diyos Ay Ipogaw Na

(7:1-11)

7 ¹ Kanan Moses ay nangitoloy, “Inpangon Yahweh ay Diyos yo si dakayo ta okaen yo din daga ay nay ay dandani ay datngan yo, tan pakaanena din ad-ado ay man-ili sin isdi. Awni et pakaanena din man-ili sin pito ay ili ay napigpigsa ya ad-ad-ado mo si dakayo. Daida din makwani en Heteo, Gergeseo, Amorreo, Canaaneo, Perezeeo, Heveo ya Jebuseo. ² Mo enggay ipaabak Diyos daida en dakayo, masapol ay peslen yos daida amin. Adi kayon makitolag ay makikadwa ono maseg-angan en daida. ³ Adi kayon makias-asawa en daida ya adi yon ipaasawa din anak yo, ⁴ tan awisen dan anak yo ay manokog en Diyos ta mandayaw da sin

didiyosen da. Dosaen Diyos dakayo ay dagos mo say maamag di. ⁵Isonga dadaelen yo din altar da ya gemken yo din tinootood da ay bato ay pandaydayawan da. Potoen yo din posti ay pangidaydayaw da en Asera downan yon pooan din didiyosen da. ⁶Say amagen yo na tan dakayo din inkakasin Yahweh ay Diyos yo ay ipogaw na. Pinili nas dakayo sin amin ay ipogaw isnan lobong et inbilang nas dakayo ay nabanol ay ipogaw na. ⁷Baken din kaad-ado yo di gapo ay laylayden ya pinilin Diyos dakayo, tan dakayo din kaat-antikan ay ipogaw isnan lobong. ⁸Di gapo na et laylayden Diyos dakayo ya matalek sisya ay manongpal sin inkari na sin ap-apo tako, isonga inosal na din panakabalina ay nangwayawaya en dakayo sin naibabag-enan yo sin turay din ari ed Egipto. ⁹Say pangammoan yo ay si Yahweh ay Diyos yo et tet-ewa ay Diyos ya matalek. Tongpalena din inkari na ya kanayon ay ipaila na din layad na sin manglayad en sisya ya manongpal sin bilina enggana sin maikapiga ay libo ay kapototan. ¹⁰Ngem dadlonan dosaen ay dagos din mangililiget en sisya. ¹¹Isonga ilaen yo ta tongpalen yo da nan bilbilin ay ipaammok en dakayo ed wani ay agew.”

Din Inadal Di Israelita Sin Lugar Ay Magay Omili

8 ¹“Masapol ay esten yo ay manongtongpal sin amin da nan bilin ay ipaammok en dakayo ed wani ay agew ta say matago kayo, omad-ado kayo ya okaen yo din daga ay inkarin Diyos sin ap-apo yo. ²Nemnemnemen yo din inyat Diyos ay nangipangpango en dakayo si opatapolo ay tawen sin lugar ay magay omili. Begew sin ligligat ay linaklak-am yos di, initdoanas dakayo ay mangibaba sin nemnem yo ya pinadpadas nas dakayo ta maammoan mo panggep yo ay tongpalen din bilina ono maga. ³Inpalobos Diyos ay madagaangan kayo, asi nan pakanen dakayo si manna ay adi yon kinkinan ed idi, olay abe sin ap-apo yo. Say inyat na di ta say maitdoan kayo ay manpakombaba ya ammoan yo ay baken makan et anggoy di katagoan di ipogaw mo adi et masapol da abe di amin ay ibagbagan Diyos. ⁴Laton met ay adi nadonot din bado yo ya adi linmadag din siki yo sin opatapolo ay tawen ay nandadanan yo. ⁵Nemnemnemen yo ay bagbagaan ya sopliten Diyos si dakayo ay kaman din iyat di esay ama ay mamagbaga sin anak na. ⁶Isonga masapol ay tongpalen yo din bilin Diyos. Onodan yo din laydena downan yon patgen ya egyatan sisya. ⁷Tan inpangon Yahweh ay Diyos yo si dakayo si mayamayay ay daga ay ad-ado di ginawang ya obbog na ay manandanom sin dontog ya tanap. ⁸Din ili ay nay et mayat di molmola ay kaman din bakakew, sabog, obas, igos, granada ya olivo yan ad-ado abe di anig

^e 8:3 Din versikulo ay nay et insongbat Jesus en Satanas. Ilaen sin Mateo 4:4 ya Lucas 4:4.

isdi. ⁹Din dontog yan mabalin ay panminasan si landok ya gambang. Adi kayon mankolang isdi tan wada amin ay masapol yo. ¹⁰Isonga mo domateng kayos di yan mangan kayo ay kosto, man-iyaman kayo en Yahweh ay Diyos yo sin mayamayay ay daga ay indawat nan dakayo.”

Pamagbaga Ta Adi Da Pandokdokogan Si Diyos

¹¹“Siliban yo ta adi yon pandokdokogan si Yahweh ay Diyos yo begew sin pamaybay-an yo sin bilbilina ay ibagak en dakayo ed wani. ¹²Mo mawada amin di layden yo ay kanen ya makaisaad kayo si mankanapteng ay beey yo ¹³ya mo omad-ado di baka, karnero, palata ya balitok yo ya omad-ado di odom ay sanikwa yo, ¹⁴ilaen yo ta adi ngomato di nemnem yo ta adi kayon linglinglingan si Yahweh ay Diyos yo ay nangwayawaya en dakayo sin naibabag-enan yo ed Egipto. ¹⁵Inay-ayowananas dakayo sin kawada yo si annawa ya kaeegyay ay lugar ay magay omili ay kad-an di ad-ado ay nagitaan ay eweg ya gayaman. Din lugar ay sana et namgaan ay magay dandanom na, ngem inpabela na di danom sin moling ay bato ta waday pan-inoman yo. ¹⁶Pinakanas dakayo si manna sin lugar ay magay omili, makan ay adi yon tinamtamtaman ed idi ya olay din ap-apo yo. Inamag na di ta say ipababa na di nemnem yo ya padasenas dakayo, ngem sin odi na et binindisyonanas dakayo. ¹⁷Isonga adi yon kanan en binmakanang kayo sin bokod yo ay pigsa ya kabaelan. ¹⁸Nemnemen yo ay si Diyos anggoy di mangidawat si kabaelan yo ay bomakanang, tan say panongpalana sin intolag na sin ap-apo yo ed idi ay kaman met laeng ed wani. ¹⁹Ibagak en dakayo ed wani ay sigurado ay dosaen Yahweh si dakayo mo pandokkogan yos sisya ay Diyos yo ta mandayaw ya mansilbi kayo si odom ay didiyosen. ²⁰Mo adi yon pasien sisya, dosaenas dakayo ay kaman din iyat na sin ipogaw si odom ay ili ay awni et datngen yo.”

Din Pangabakan Da Begew Sin Badang Diyos

(9:1-4)

9 ¹Kanan Moses ay nangitoloy, “Dengngen yo ay Israelita: Agadangen yo ed wani ay agew din ginawang ay Jordan et okaen yo din ilin di ipogaw ay ad-ad-ado ya napigpigsa mo dakayo. Dadakke di siyodad isdi ay nankakakayang di alad da. ²Nankakakayang ya napipigsa abe di man-ili sin isdi et nadamag ay magay makaabak en daida begew sin kadadakke da. ³Ngem ed wani et ilaen yo ay mangon-ona si Diyos mo dakayo et kaman mabidang ay apoy ay manadael sin kalaban yo ta nalaka di iyat yo ay mangabak en daida, tan say inkari na. ⁴Ngem mo makdeng ay pakaanen Diyos daida, adi yon it-it-ek din awak yo en tinolongan Diyos dakayo gapo sin kinalinteg yo, tan pakaanen Diyos din man-ilis di gapo sin basbasol da.”

Din Ibilin Diyos Ay Onodan Da

(10:12-22)

10 ¹²“Dengngen yo ay Israelita nan ibilin Yahweh ay Diyos yo ay onodan yo: Laylayden yo si Yahweh ay Diyos yo, imongsan yo din nemnem yo ay mansilbi en sisya, ¹³ya patien yo din bilina ay ibagbagak en dakayo ed wani ta say pansigdan yo. ¹⁴Si Yahweh ay Diyos tako di akin oka ed daya ya am-in ay wadas di, siya abes nan daga ya amin ay wadas na. ¹⁵Ngem olay mo siya di, palalo di layad Diyos sin ap-apo yo, isonga dakayo ay poli da di pinili na ay ipogaw na ay baken din odom ay ipogaw isnan daga, et siya sa di kasasaad yo enggana ed wani. ¹⁶Isaldeng yo ngarud ay mangipakenteg sin nemnem yo ta say manang-awat ya managtongpal kayo en Diyos. ¹⁷Tan si Yahweh ay Diyos yo di kangatoan ay Diyos ya Apo. Madamdamag di kinangato na, nakaskasdaaw ya kaeegyat di panakabalina, maga di pabpaborana, ya adi mabalin ay mapasoksokan. ¹⁸Ikalintegana din naolila ya nalasang ay babbabai. Laylaydena abe din mangili ay makitetee en datako et idawtanans daida si bado ya kanen da. ¹⁹Isonga ipaila yo di layad yo sin mangili, tan sin kawada yo ed Egipto et mangili kayos di. ²⁰Patgen ya egyatan yo si Yahweh ay Diyos yo ta sisya anggoy di daydayawen ya pansilbian yo. Itoltoloy yo ay mantalek en sisya ya sisya anggoy di pansapataan yo. ²¹Idaydayaw yos sisya tan sisya di bigbigen yo ay Diyos yan inila yo ay mismo din nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inamag na para en dakayo. ²²Idi inmey din ap-apo yo ed Egipto, owat dan pitopolo, ngem ed wani yan nay inpaad-adon Diyos dakayo ay kaman din kaad-adon di talaw.”

Din Kinasiged Di Daga Ay Inkarin Diyos

(11:8-15,18-21,26-28,31-32)

11 ⁸Intoloy Moses ay nangwani, “Tongpalen yo amin ay inbilin ko ed wani ay agew ta say makaagadang kayo sin ginawang ay Jordan ya ta kabaelan yo ay okaen din daga ay datngan yo. ⁹Mo say iyat yo et omando di biyag yo sin daga ay inkarin Diyos sin ap-apo yo ya sin poli da. Din daga ay doy et nabaknang ya magabay di mola. ¹⁰Baken kaman ed Egipto din daga ay awni et okaen yo, tan mo manmola kayo sin kawada yo ed Egipto et masapol ay manling-et kayo ay manibsibog, ¹¹ngem din daga ay dandani ay okaen yo et kadondontogan ya tanap ay sibsibogan di odan. ¹²Kanayon ay ay-ayowanang Diyos din daga ay sana sin amin ay agew di tawen. ¹³Mo tongtongpalen yo da nan ibilin ko en dakayo ed wani ay agew ta laylayden yos Yahweh ay Diyos yo ya imongsan yo din nemnem yo ay mansilbi en sisya, ¹⁴ipawada na di odan sin kosto ay timpo ta say kanayon ay way anien yo ya wada abey obas ay

amagen yos arak ya olivo ay panpespesan yos lana. ¹⁵Gomabay abe din sakati ay para sin animal yo. Wadan to amin din layden yo ay kanen sin daga ay doy.

¹⁸“Adi yon linglinglingan da nan bilbilin. Igading yo sin takkay yo ya ibedbed yo sin kitong yo ta say mangipanemnem en dakayo. ¹⁹It-itdo yo sin an-ak yo mo mantoktokdo kayo sin beey yo ono manmandan kayo sin danan ya mo bomaktad ya bomangon kayo. ²⁰Isolat yo sin hamban di pantew yo ya sin segpan di ili yo. ²¹Mo tongtongpalen yo dana, omando di biyag yo ya biyag di an-ak yo sin daga ay inkarin Apo Diyos sin ap-ayo ya mantee kayos di si eng-enggana ay kaman din kawadan di daya ay kankanayon sin kayang di daga.

²⁶“Manpili kayo ed wani ay agew mo sino di layden yo, mo say layden yo din bindisyon ono dosa. ²⁷Mabindisyonan kayo mo pasien yo din bilbilin ay itdok en dakayo ed wani. ²⁸Ngem madosa kayo mo adi yon pasien yan masangaw kayo ay mandayaw si didiyosen ay adi yon dinaydayaw ed idi.

³¹Dandani ay agadangen yo din ginawang ay Jordan ta en yo okaen din daga ay indawat Yahweh ay Diyos yo en dakayo. Mo enggay inoka yo ya mantee kayos di, ³²masapol ay dadlon yon tongpalen amin din linteg ay ibagak en dakayo ed wani ay agew.”

Din Tawen Ay Mapakawan Di Amin Ay Otang

(15:1-11)

15 ¹Kanan Moses, “Mo mantapos di tonggal maikapito ay tawen, masapol ay adi yon singsingilen mo waday adi nabayadan ay inpaotang yo sin gagait yo. ²Siya na di amagen yo: Amin ay waday inpaotang na sin gait na ay Israelita yan masapol ay adi dan singsingilen mo domteng din timpo ay tinodingan Diyos ay kaponasan di amin ay otang. ³Mabalin ay singilen yo din otang di mangili, ngem masapol ay ponasen yo din otang di gagait yo ay Israelita. ⁴Maga koma di mabiteg en dakayo, tan bindisyonan Diyos dakayo sin daga ay idawat na en dakayo ⁵dalo et mo ipakat yo din kabaelan yo ay manongtongpal sin bilbilina ay ipalawag kon dakayo ed wani. ⁶Inkarin Diyos en pabaknangenas dakayo et dakayo di mangiotang sin odom ay ili, isonga baken yon kasapolan ay man-otang. Maga di mangituray en dakayo mo adi et dakayo di mangituray sin ad-ado ay ili. ⁷Mo waday nabiteg ay gait yo ay Israelita ay man-ili sin olay into ay ili sin daga ay indawat Diyos en dakayo, adi yon paidaman mo kasapolana din badang yo. ⁸Malaydan kayo et koma ay mangipaotang sin kasapolana. ⁹Adi yon ipaidam din badang yo gapo ta nemnemnemen yo ay dandani din tawen ay

tinodingan Diyos en pamonasan yo si otang di gagait yo. Tan mo say nemnem yo di ya man-adawag en Diyos gapo ta pinaidaman yo et maibilang ay basol yo. ¹⁰Maga koma di sakit di nemnem yo mo adi et naimposoan di iyat yo ay bomadang ta say bindisyonan Diyos din amin ay obla yo. ¹¹Kanayon ay wada di Israelita ay nabiteg ya makasapol si tolong, isonga ibilin ko en dakayo ay maragsakan kayo ay mangidawat sin kasapolan da.”

Din Kadosaan Di Mandayaw Si Sinan Didiyos

(17:2-7)

17 ²“Mo wada di olay sino ay ipogaw, lalaki ono babai, sin kompormi ay ili ay indawat Yahweh ay Diyos yo en dakayo yan labsingena din intolag Diyos ³et mandayaw da ya mansilbi da si sinan didiyos ono sin agew, bowan ya talaw ay maikontra sin bilin Diyos, ⁴masapol ay esten yo ay paneknekan. Mo mapaneknekan ay tet-ewa ay wada en dakayo ay Israelita di nangamag si kaman nina ay madagsen ay basol, ⁵iey yo di ay ipogaw sin lasin di ili ta pigpigen yo enggana ay matey. ⁶Makeddengnan ay matey di esa ay ipogaw mo wada di dowan ono tolo ay manistigo sin basol na, ngem adi mabalin ay peslen yo mo es-esa anggoy di tistigo. ⁷Masapol ay din tistigo di mangon-ona ay mamigpig sin nakabasol, asi din odom ay ipogaw. Say iyat yo na ay mangaan sin basol sin kadan yo.”

Din Ogali Ay Kaliliget Diyos

(18:9-13)

18 ⁹“Mo okaen yo din daga ay indawat Yahweh ay Diyos yo, masapol ay adi yo tadtadonen din kaliliget na ay am-amagen di sigod ay omilis di. ¹⁰⁻¹¹Masapol ay maga polos en dakayo di mangidaton si anak da ay mapooan. Adi yo aben ipalobos ay wada en dakayo di manpontos, mankotom, mansapo, mansip-ok, man-gengey ya manboyon. ¹²Kaliliget Diyos di mangamag si kaman dana et say gapo ay pakaanena dana ay ipogaw sin domatngan yo. ¹³Masapol ay magay ikadkadwa yo en Diyos ay dayawen mo adi et napodno kayo en sisyay.”

Din Inkarin Diyos Ay Man-ibaa Si Mamadto

(18:14-22)

¹⁴Pag kanan Moses, “Din ipogaw sin ili ay dandani ay okaen yo et mamatpati da si man-gengey ya mansip-ok, ngem adi ipalobos Yahweh ay Diyos yo ay amagen yo di. ¹⁵Awni kadi et mawaday mamadto ay kaman sak-en ay ibaan Diyos en dakayo. Kailian takos sisya ay Israelita. Masapol ay pasien yo di amin ay ibagbaga na. ¹⁶Tan sin agew ay nasinopan yo

sin poon di dontog ay Sinai, nanpakaasi kayo ta adi makikali si Diyos en dakayo ya adi yon ilaen din kaman apoy ay panpailaana tan emegyat kayo ay matey, ¹⁷isonga kanan Diyos en sak-en, ‘Kosto din ibagbaga da. ¹⁸Awni et man-ibaaak si mamadto ay kaman sik-a ay kailian da ay Israelita. Ibagak to en sisya di ibaga na et ibaga na sin ipogaw amin ay ibilin ko. ¹⁹Mankali ay panakaawak ko et ibaga na din paibagak en sisya, isonga dosaek din adi mamati en sisya. ²⁰Ngem mo wada di natangsit di nemnem na ay mangwani en pankalkaliak sisya ngem din ibagbaga na et adiak inpaibaga, masapol ay matey. Siya abe din man-ipadto ay mangwani en sisya di pankalkalian di odom ay diyos.’ ²¹Siguro ay salodsoden yo sin nemnem yo mo intoy iyat ay mangilasin mo inpakalin Diyos ono maga. ²²Say pangammoan yo ay baken napon Diyos din ibagbagan di mangwani en mamadto mo adi temet-ewa din ipadto na. Din ipogaw ay sana et ipapangato nan awak na ay mangibagbagas napo sin nemnem na, isonga adi yon egyatan sisya ya din ibaga na.”

Din Siyodad Ay Pankamangan

19 ¹“Mo makteng ay peslen Yahweh ay Diyos yo din man-ili sin daga ay idawat na en dakayo et enggay inoka yo din siyodad da ya beey da ya logian yo ay manteees di, ²⁻³pankatloen yo din daga ay sana yan lokoden yo din kaaddawin di il-ili isdi. Asi kayo todingan di sag-eesa ay siyodad ay nalaka ay emeyan di ipogaw olay intoy kad-ana. Amagen yo di ta mo waday nakapese si gait na, kompormi di lomayawana ay pankamangan sin tolo ay siyodad ay sana et laton ay adi maan-ano. ⁴Din maibagbagas na et din nakapese si bakenan kaibaw ay adi na in-gagara. ⁵Mo kaspangarigan waday doway ipogaw ay emey sin kada ay mangaiw ya man-getgetad din esa, asi et makaan din wasay sin paek na ya pontaana din kadwa na yan matey, mabalin ay kompormi di panagtagana sin tolo ay siyodad ay sana et adi maan-ano. ⁶Mo owat es-esa di siyodad ay pankamangan, asi palalo ay addawi, adi pay edasan din mangibaes ay agin di natey et peslenas bonget na din ipogaw ay sana ay magay basol na. Tan din katet-ewa na et adi nan ginagara ay namse sin kadwa na tan bakenan inibaw. ⁷Siya na di gapo ay ibilin ko ay man-itoding kayo si tolo ay siyodad.

⁸⁻⁹“Mo esten yo ay onodan amin ay ibilin ko ed wani ay agew ya laylayden yo si Yahweh ay Diyos yo dowan kayon ibasar din iyat yo ay manbiyag sin amin ay itdo na, paannawaena din sakop di daga yo ay kaman din insapata na sin ap-apo yo. Idawat na abe en dakayo amin din daga ay inkari na en daida. Mo matongpal di, masapol ay manpili kayo kasin si tolo ay siyodad ay maitapi sin siyodad ay pankamangan. ¹⁰Say amagen yo na ta magay matey si bakenan basol sin daga ay idawat Diyos en dakayo ya adi kayon bomasol ay manpese.

¹¹“Ngem mo kaspangarigan waday ipogaw ay man-ed sin kaliliget na et peslena, asi mankamang sin siyodad ay pankamangan, ¹²ipadpap din papangolo sin ili na ta ipolang da sin ag-in di pinse na ay akin lebbeng ay mangibaes ta peslen da. ¹³Adi kayon seg-angan di kaman nidi, tan masapol ay daosan yo di makapeses magay basol na sin kad-an yo ay Israelita ta say mayat di kabibiyag yo.”

Din Gedeng Di Dagdaga

¹⁴“Adi kayon padendendenen din sigod ay gedeng di dagan di kailian yo sin daga ay idawat Diyos en dakayo.”

Maipanggep Si Mantistigo

¹⁵“Adi omanay di es-esa ay tistigo ay mangipaneknek ay binmasol di esa ay ipogaw. Masapol di dowo ono tolo ay mangipaneknek. ¹⁶Mo waday mantistigo yan pabasolena di gait na si baken tet-ewa ta say makedngan si madagsen ay dosa, ¹⁷masapol ay emey da ay dowo sin es-esa ay tinodingan Diyos ay pandaydayawan ta din papadi ya howis ay nadotokan di mangosig en daida. ¹⁸Masapol ay esten da ay mangosig sin kaso ay sana et mo mapaneknekan ay baken tet-ewa din pamabasol din esa sin ib-a na ay Israelita, ¹⁹din nangipabasol di mangibaklay sin dosa ay dosan koman di pinabasol na. Say amagen yo na ta somaldeng di kaman nina ay basol. ²⁰Tan mo dengngen din kaipoipogaw din napasamak, emegyat da ay mangamag abe si kaman nina ay basol. ²¹Adi kayon maseg-angan sin kaman dana ay pasamak. Sinay di iyat yo: biyag di bayad di biyag, mata si mata, bab-a si bab-a, takkay si takkay ya siki si siki.”^f

Odom Ay Linteg

(21:22-23)

21 ²²“Mo waday nakeddengnan ay matey ya maibay-at si posti gapo sin basol na, ²³adi yo baybay-an din bangkay na sin posti ay maninsinlabi. Masapol ay maiponpon sin agew ay sana met laeng, tan mo waday maibay-at si posti, say kailaan di nanosaan Diyos en sisya.^g Ikaot yo ta say adi komadodogis din daga ay ipatawid Diyos en dakayo.”

Mansian ya Kasin Mangasawa

(24:1-4)

24 ¹“Mo wada di lalaki ay mangasawa, asi et mabaybayag yan laydena ay isian si asawa na gapo ta waday naammoana

^f 19:21 Mateo 5:38   ^g 21:23 Din inbagan Pablo maipanggep en Jesus sin Galacia 3:13 et maibasar sin versikulo ay nay.

ay makagapo si panigaana, masapol ay idawtana si kasolatan ay pangisianana, asi nan pakaanen sin beey na.^h ²Mo kaspangarigan makiasawa kasin din babai ³ya asi et aben sigaan kasin din nangasawa et idawtana si kasolatan ay pangisianana ya pakaanena sin beey na ono kaspangarigan matey din maikadwa ay asawa na, ⁴adi mabalin ay taolien din damo ay asawa na tan maibilang ay kinmadodogis din babai ay sana. Palalo ay lawa sin pangilan Diyos mo taoliena din asawa na. Adi kayon man-amag si kaman nina ay basol sin daga ay idawat Yahweh ay Diyos yo.”

25 ⁴“Adim bosbosalan di baka ay mangigatgatin ay mangirik si pagey ta waday iyat na ay mangan.ⁱ

Din Lebbeng Di Lalaki Ay Natey Di Agi Na

⁵“Mo waday sin-iyogtan ay lallalaki ay mantees esay beey ya matey din waday asawa na yan magay anak da, adi mabalin ay makiasawa din nalasang si odom mo baken din agin asawa na. Lebbeng na ay asawaen din kabsat di natey din asawan agi na. ⁶Maibilang din damo ay anak da ay anak din natey ta say mantoltoloy din katontonan di poli na sin Israelita.”

Din Pangidatonan Das Damo Ay Apit Da

(26:1-11)

26 ¹Intoloy Moses, “Mo enggay inoka yon daga ay idawat Yahweh ay Diyos yo et dakayo di man-ilis di, ²esa en mangipeey sin damo ay apit na si baskit ta iey na sin es-esa ay lugar ay napili ay pandayawan. ³Emey kayo sin padi ay mansilsilbi sin doy ay timpo yan kanan yo en sisya, ‘Ed wani ay agew, ibagak sin sangoanan Yahweh ay Diyos tako ay wadaak isnan daga ay insapata na sin ap-apo ay idawat nan datako.’

⁴“Alaen din padi din baskit ta ipeey na sin sangoanan di altar ay pan-idatdatonan en Yahweh ay Diyos yo. ⁵Mo makdeng di, kanan yo sin sangoanan Diyos, ‘Si apok et esay Arameo’ ay owat lomikeliked ay intakina din pamilya na ay inmey ed Egipto. At-atik di bilang da ay inmey isdi ngem inmad-ado da et nanbalin da si madamdamag ya napigsa ay nasyon. ⁶Pinalpaligat din taga-Egipto si dakami downan dan panbalinen dakami si bag-en ay pan-oblaen si nankadadagsen. ⁷Pag kami

^h 24:1 Inbagan Jesus din linteg ay nay sin Mateo 5:31. Ilaen abe sin Mateo 19:7-8.

ⁱ 25:4 1 Corinto 9:9-10; 1 Timoteo 5:17-18 ^j 26:5 Din olog di Arameo et “taga-Aram” ay makwani abe en Syria ono Mesopotamia.

et man-adawag ay mankedaw si badang en sik-a ay Diyos ay dinaydayaw di ap-apo. Dinngem din adawag mi et inilam din ligat mi ya kaseseg-ang ay kasasaad mi. ⁸Insalakam si dakami sin naibabag-enan mi ed Egipto babaen sin nakaskasdaaw ay pigsam ya panakabalin mo ya sin ad-ado ay kaeegyat ya nakaskasdaaw ay inam-amag mo. ⁹In-alim dakami isna et indawat mo nan maymayat ay daga ay magabay di mola. ¹⁰Isonga nay ed wani yan in-alik nan damo ay apit ko sin daga ay indawat mo.' Mo makdeng pay di yan ipayag yo din basket sin sangoanan Yahweh ay Diyos yo ta mandayaw kayo en sisya. ¹¹Asi kayo manragragsak begew sin amin ay maymayat ay indawat Diyos en dakayo ya sin pamilya yo. Ilaen yo abe ta makiragsak din Levita ya mangili ay makiili en dakayo."

Din Naimongsanan Di Intolag Diyos

(26:16-19)

¹⁶Kanan Moses, "Ed wani ay agew, bilbilinen Diyos dakayo ta tongpalen yo din amin ay linteg na, isonga ipasnek yo ya imongsan yo di amin ay nemnem yo ay manongpal. ¹⁷Ed wani ay agew, binigbig yo ay sisya di Diyos yo yan inkari yo ay onodan yos sisya ya patien yo amin ay linteg ya bilbilina. ¹⁸Ed wani ay agew, inbilang Diyos dakayo ay nabanol ay ipogaw na tan say inkari na, dalo et mo tongpalen yo amin din linteg na. ¹⁹Panbalinenas dakayo ay napigpigma mo din odom ay nasyon ay pinarsua na ta say madaydayaw kayo^k ya panbalinenas dakayo ay nasantoan ay ipogaw na, tan siya din inkari na."

Din Dosan Di Adi Manongpal Sin Bilbilin Diyos

(28:58-64)

28 ⁵⁸"Mo adi kayon ipapasnek ay manongpal sin bilin Diyos ay naisolat sin libro ay nay ya adi kayon banolen din peteg ay nangato ya kaeegyat ay ngadan Yahweh ay Diyos yo, ⁵⁹pawadaena en dakayo ya sin ipoli yo di adi kaagasan ay sakit ya kaeegyat ay mapasamak ya pisti ay adi kaipasaldeng. ⁶⁰Ipalak-am na kasin en dakayo din nilak-am yo ed Egipto ay kaeegyat ay sakit et adi kayo polos maagasan. ⁶¹Ipawada na abe amin ay kalasin di sakit ya pisti ya kaeegyat ay mapasamak ay adi naibaga isnan libro ay naisolatan di linteg Diyos enggana ay matey kayo amin. ⁶²Olay mo omad-ado kayo ay kaman din talaw ed daya, at-atik pay dedan di mabay-an en dakayo, tan adi yon tinongtongpal si Yahweh ay Diyos yo. ⁶³Mo intoy ison di ragsak Diyos ay nangipasiged sin biyag yo ya nangipaad-ado en dakayo, siya met laeng sin iyat na ay manosa en dakayo

^k 26:19 Di esa abe ay kaiologan nina et: *ta say kaidayawana...*

ta maabos kayo. Awni et mapilitan kayo ay komaan sin daga ay okaen yo. ⁶⁴Pansisianen Diyos dakayo ay iwaras sin amin ay ili sin amin ay solin di lobong et mansilbi kayo si sinan didiyos ay kaiw ya bato di amag na ay adi yo dinaydayaw ed idi enggana abe sin ap-apo yo.”

Din Intolag Diyos Sin Israelita Ed Moab

(29:1-15)

29 ¹Danay din inbilin Diyos en Moses ay itolag na sin Israelita sin kawada da ed Moab ay maitapi sin intolag Diyos en daida ed dontog ay Sinai. ²Pinaayagan Moses amin din Israelita, pag nan kanan en daida, “Inila yo ay mismo din inyat Diyos sin ari ed Egipto ya sin oopisyal na ya sin amin ay ipogaw na. ³Inila yo din kaeegyat ay dosa ya nakaskasdaaw ay inam-amag Diyos pati din nakaskasdaaw ay sinyal ay inpappaila na. ⁴Ngem enggana pay laeng ed wani yan adi indawat Diyos en dakayo di nemnem ay makaawat, mata ay makaila ya inga ay makadnge. ⁵Sin opatapolo ay tawen ay nangipangpangoan Diyos en dakayo sin lugar ay magay omili, adi nabisbisngit din bado ya sapatos yo. ⁶Magay tinapay si kinkinan yo ya arak ay inin-inom yo, ngem indawat Yahweh amin ay masapol yo ta say ammoen yo ay sisya di Diyos yo.

⁷“Idi dinmateng tako sin lugar ay nay, ginobat da Sihon ay ari ed Hesbon ya si Og ay ari ed Basan si datako, ngem inabak takos daida. ⁸Ina tako din daga da et nanbibingayan din tribun da Ruben en Gad ya kagodwan di tribun Manasses.

⁹“Isonga ipapasnek yo ay manongpal sin amin ay linteg ay intolag Diyos en dakayo ta say kosto di pantongpalan di amin ay amagen yo. ¹⁰Ed wani ay agew, nay wada kayo amin sin sangoanan Yahweh ay Diyos yo. Wada amin ay papangolo ya oopisyal, lallalaki, ¹¹babbabai ya anak. Wada abe da din mangili ay makitetee en dakayo ay pangakkaiwen yo ya panaksakdoen yo. ¹²Wada kayo amin isna ta isapata yo ay awaten ya tongpalen yo din intolag Diyos en dakayo ¹³ta manipod ed wani yan ibilang nas dakayo ay ipogaw na ya sisya di dayawen yo ay Diyos ay kaman din inkari na sin ap-apo yo ay da Abraham, Isaac ya si Jacob. ¹⁴Nan itolag Diyos ay ibagak en dakayo ya din isapata yo ay tongpalen yo et baken datako anggoy ¹⁵ay pinmipika isnan sangoanan Diyos di makilak-am mo adi abe din ipoli tako ay maisoksokat en datako sin tapin di agew.”

Din Bindisyon Diyos Mo Mansagong Da Kasin En Sisya

30 ¹Kanan Moses ay nangitoloy, “Nanpilik dakayo si layden yo mo sino di pilien yo sin bindisyon ono dosa, et wada ay

nemnemen yo na mo lak-amen yo am-in da nan bindisyon ya dosa sin tapin di agew ya pansisianen Diyos dakayo et maiwaras kayo si odom ay il-ili. ²Ngem mo dakayo ya din ipoli yo yan manbabawi kayo ta sagongen yos Diyos yan imongsan yo din amin ay nemnem yo ay manongpal sin bilbilina ay ibagak en dakayo ed wani, ³seg-angan Diyos si dakayo. Ayaganas dakayo sin lugar ay naiwarasan yo et sinopenas dakayo ta pasigedena din biyag yo. ⁴Olay mo nansisian kayo ay innmey sin kaaddawian ay partin di lobong et sinopen ya pataolien pay dedan Yahweh ay Diyos yo si dakayo ⁵ta okaen yo kasin din daga ay nanbebeeyan di ap-apo yo ed idi. Awni et panbalinen Diyos dakayo ay mas ad-ado ya mas maymayat din biyag yo mo din ap-apo yo. ⁶Idawat Yahweh ay Diyos yo di manakaawat ya managtongpal ay nemnem ta imongsan yo din amin ay nemnem yo ay manglaylayad en sisya ta matagotago kayo. ⁷Et mo siya di, ipabanes en Yahweh ay Diyos yo din dosa sin kaibaw yo ay mangililiget ya mamalpaligat en dakayo. ⁸Patien yo kasin sisya ya onodan yo din amin ay bilbilina ay ibagak ed wani ay agew en dakayo. ⁹Aped na ay bindisyonan Yahweh ay Diyos yo din amin ay amagen yo et paad-adoena din ganak yo, animal ya apit yo, tan malaydan kasin sisya ay mangipasiged sin biyag yo ay kaman din inyat na sin ap-apo yo ed idi. ¹⁰Ngem masapol ay onodan yos sisya ya tongpalen yo amin din linteg na ay naisolat sin libro ay nay. Masapol abe ay imongsan yo din amin ay nemnem yo ay mamati ya mandayaw en sisya.

¹¹“Din ibilin ko en dakayo ed wani et baken naligat ay maawatan ya tongpalen. ¹²Baken met wada ed langit ta kanan yo en, ‘Sino ngin di somakyab ed kayang ay en manga ta ial nas na ta say dengngen ya tongpalen tako?’ ¹³Baken aben wada sin labes di baybay ta kanan yo en, ‘Sino ngin di mangagadang sin baybay ay en manga ta way iyat tako ay mannge ya tongpalen tako?’ ¹⁴Aga met, tan wada isnan mismo ay kad-an yo et ammo yo ya mabalin ay ibaga yo, isonga kabaelan yo ay tongpalen.

¹⁵“Nemnemen yo, tan nay panpiliiek dakayo ed wani ay agew. Sino di pilien yo? Ay layden yo ay matagotago ya komagam-is di biyag ono madosa ya matey? ¹⁶Mo tongpalen yo din bilbilin Diyos ay ibagak ed wani ay agew en dakayo ta ipaila yo din layad yo en sisya sin panongtongpalan yo sin laydena ya bilbilina, matagotago ya omad-ado kayo yan bindisyonanas dakayo sin ili ay emeyan yo ay okaen. ¹⁷Ngem mo sigaan yo ay dengngen ya tongpalen ta masangaw kayo ay mandayaw si didiyosen, ¹⁸ibagbak ed wani ay agew ay madosa kayo et adi kayon bomayag ay mantee sin nay dandani ay okaen yo ay daga sin bas-il di ginawang ay Jordan. ¹⁹Nawaya kayo ay manpili si layden yo mo din biyag ono pese, ya mo bindisyon ono dosa. Ayagak din langit ya daga ay manistigo ay nanpiliiek dakayo mo pilien yo din biyag ono pese, bindisyon ono dosa. Say pilien yo koma din biyag ta

matagotago kayo ya din ipoli yon to. ²⁰Ipaila yo din layad yo en Yahweh ay Diyos yo, pasien yos sisya ya ipapasnek yo ay mansilbi en sisya ay adi mankeykeyat ta say matagotago kayo ya din ipoli yo sin daga ay insapatan Diyos ay idawat na sin ap-apo yo ay da Abraham, Isaac ya si Jacob.”

Din Nadotokan Josue Ay Maisokat En Moses

(31:1-8,24-26)

31 ¹Intoloy Moses ay nankali sin sangoanan di Israelita yan kanana, ²“Sin-gasot ya downpo di tawen ko ed wani. Enggay nakayak et adiak kabaelan ay mangipango en dakayo ya down et inbagbagan Diyos ay adiak agadangen din ginawang ay Jordan. ³Si Yahweh ay Diyos yo di mangipango en dakayo et peslena din man-ili sin daga ay datngan yo ta okaen yo din daga da. Si Josue di mangipango en dakayo tan say inbagan Diyos. ⁴Awni et dosaen Diyos da sana ay ipogaw ay kaman din inyat na ay namse en da Sihon en Og ay arin di Amorreo et dinadael na din ili da. ⁵Idawtan Diyos dakayo si pigsa ay mangabak en daida, ngem masapol ay amagen yo en daida din am-in ay inbilin ko. ⁶Papigsaen yo din nemnem yo ya tomoled kayo. Adi kayon emeg-egyat en daida tan si Yahweh ay Diyos yo di mangoykoyog en dakayo, et adi na polos taytaynan ono pandokdokogan dakayo.”

⁷Idi makdeng pay di, inpaayag Moses si Josue, pag nan kanan en sisya sin sangoanan di amin ay Israelita, “Papigsaem din nemnem mo ya adi kan emeg-egyat, tan sik-a di mangipango en da nay ay ipogaw ta en da okaen din daga ay insapatan Diyos sin ap-apo da ay idawat na en daida. ⁸Laton tan si Diyos ay mismo di mangipango ya mangoyog en dakayo. Adi kayon emegyat ono madismaya, tan adi na polos taytaynan ono pandokdokogan dakayo.”

²⁴Insolat Moses amin din linteg Diyos si esa ay libro et inset na ta maga di malabsan. ²⁵Idi nakdeng ay insolat na, binilina din papadi ay Levita ay makaammo ay manggen sin Baol di Tolagan Diyos et kanana en daida, ²⁶“Alaen yo din libro ay nay ay naisolatan di linteg ta itakdo yo sin Baol di Tolagan Yahweh ay Diyos yo ta mantee isdi ay say tistigo mo dokogan yos Diyos.”

Din Kantan Moses

(31:30; 32:1-44)

³⁰Indaniw Moses din intiro ay kanta ay nay sin sangoanan di Israelita.

32 ¹“Dengngen yo ay langit ya daga din nay enak ibaga. ² Din pamagbagak et sapay koma

- ta kaman odan ya dono ay manibsibog sin daga.
 Kaman koman odan ay manibsibog sin naganos ay mola
 ya mamasbasa sin logam ay kagabgabay na.
- 3 Idaydayaw ko din ogalin Diyos ay wada ed daya,
 dakayo ay ipogaw na et dad-aten yo din kinangato na.
- 4 Si Diyos di komakaman ay pankamangan yo,
 am-in ay amagena et nalinteg ya kosto.
 Matalek ay adi manbalbaliw sisya,
 maga polos di ipaksaw na.
- 5 Ngem baken kayon matalek ay ipogaw na,
 enggay adi kayo maibilang ay anak na,
 tan managbasol ya makaetek kayo,
 et say kaibabainan yo.
- 6 Ay siya baw na di isobalit yo en Yahweh ay Diyos yo?
 Naong-ong kayo ya magay nemnem yo!
 Sisya di Ama yo ya namarsua en dakayo,
 sisya di nangipaad-ado en dakayo!
- 7 Nemnemen yo ed bayag,
 damagen yo sin am-a yo mo sino di naamag.
- 8 Idi nansisianen Diyos ay Kangatoan din kaipoipogaw isnan daga,
 indawtana din amin ay nasyon si daga da,
 inkeddeng na di pantean di esa ya esa
 ta say din naitoding ay dagan di Israelita
 et omanay sin kaad-ado da.¹
- 9 Ngem pinili na din polin Jacob ay ipogaw na.
- 10 Sin lugar ay magay omili et dintenganas daida,
 sin kadardaratan ay kad-an di dagem ay napigsa.
 Sinalaknibana ya inayowanana si daida,
 inbilang nas daida ay nabanol en sisya.
- 11 Kaman din iyat di agila ay mangitdo sin anak na
 sin damo ay tomayawan da,
 nakasagana din payak na
 ay manikpaw mo ilaena ay mag-as da.
- 12 Ang-anggoy Diyos ay nangipango sin ipogaw na,
 magay odom ay diyos si nanolong en daida.
- 13 Sin kadondontogan et nanturayenas daida,
 pinapakana sin amin ay maapit sin payew ya nom-a.
 Ad-ado di anig sin kabatbatoan ay in-ina da.
 Olay isdi yan gomabay din olivo ay nannan-aan das mantika.

¹ 32:8 Din wada ed ngato et din kanana sin Hebreo. Din kanana sin Septuagint et natken:
Amin ay ili yan waday anghel Diyos ay dinotokana ay mangay-ayowan en daida.

- 14 Napnek da sin gatas di baka ya kalding da,
 ya sin karnin di mankalalames ay animal da.
 Pag din kamayatan ay bakakew di inani da
 ya kam-isan ay arak din danom di obas da.
- 15 Binmangkang din ipogaw Diyos et kinmedse da,
 nanpennek da ay nangan et tinmaba da.
 Dinokogan da si Diyos ay namarsua en daida,
 sinigaan da din manakabalin ay mangisalikan en daida.
- 16 Nan-imon si Diyos tan waday odom ay daydayawen da,
 binmonget begew sin sinan didiyos da.
- 17 Baken si Diyos mo adi et anito di indatdatonan da,
 baro ay sinan didiyos ay adi dinaydayaw di ap-apo da.
- 18 Dinokogan das Diyos ay nangidawat si biyag da,
 din komakaman ay pankamangan da.
- 19 Binmonget si Diyos ay nangila sin inamag da,
 et nilaksig nas daida ay an-ak na.
- 20 Kanana, 'Adiak badangan daida
 ta ilaek mo intoy pantongpalan da,
 tan adi da matalek ya pag lawa di am-amagen da.
- 21 Nan-imonak sin sinan didiyos ay daydayawen da,
 binmongetak begew sin didiyosen da ay baken tet-ewa.
 Pan-aposek ya pabongetek daida
 begew si kaipoipogaw ay laslasoyen da
 ay mo maipanggep en sak-en et magay ammo da.^m
- 22 Awni et bomidang ay kaman apoy din bonget ko,
 amin ay wadas nan daga et mapooan to.
 Olay abe din kad-an di natey ed Sheol ay kanan da
 ya din naisaadan di dontog isnan daga.
- 23 Ibonton ko en daida di paspasamak ay lawlawa,
 amin ay panak et maiturong en daida.
- 24 Awni et matey das betil, podot ya sakit ay magay agas na.
 Ibaak di mankaaangat ay animal ya nagitaan ay eweg ay mangat
 en daida.
- 25 Ad-adoy matey si gobat ay maiwalang sin kalsada.
 Olay sin beey da, matey das palalo ay egyat da.
 Matey din babbaro ya babalasang,
 momoyang ya naobanan.
- 26 Peslek koma amin si daida
 ta malinglingan da sin labaw di daga.
- 27 Ngem adiak layden ay manlastog din kaibaw da.

---

^m 32:21 Roma 10:19

- Into et mo kanan da en inabak da
 din ipogaw ko ay baken sak-en di nanosa,[']
 kinwanin Diyos ay namarsua.
- 28 Ngem adi maawatan din Israelita,
 tan maga polos di nemnem da.
- 29 Adi da ammo di gapo ay naabak da,
 adi da maawatan din napasamak en daida.
- 30 Apay nga inabak di es-esa di sinlibo?
 Apay nga inabak di dodowa di sinpo ay libo?
 Tan binaybay-an Yahweh ay Diyos da,
 din komakaman ay pankamangan da
 et dinokoganas daida.
- 31 Ammon din kalaban da ay baken manakabalin din diyos da
 ay kaman din Diyos di Israelita.
- 32 Palalo ay lawlawwa di nemnem din kalaban da
 ay kaman din ipogaw ed Sodoma ya Gomorra.
 Kaman dan obas ay manpait ya makasabidong di lames na,
- 33 kaman arak ay mapos gitan di eweg di kaiarigan da.
- 34 Adi linglingan Diyos din inamag di kalaban da,
 sedsed-ena din kosto ay timpo ay panosaana en daida.
- 35 Kinwani na, 'Sak-en di man-ibaes ya manobalit en daida.'ⁿ
 Domteng di timpo ay maabak da,
 asag-en di timpo ay madosa da.'
- 36 Ikalintegan Diyos din ipogaw na
 mo ilaena ay enggay nakapsot da.
 Seg-angana din mansilsilbi en sisya
 mo ilaena ay magay kabaelan da
 ya kaman magay nabay-an, bag-en ya baken bag-en, en daida.
- 37 Asi na damagen en daida,
 'Et into ngin din didiyosen ay nantalkan yo?
- 38 Indatdatonan yos daida si arak ya tabtaba.
 May kod adi, mankedaw kayo si badang da.
 Ilaen tako mo siya ay omali da.
- 39 Magay odom si tet-ewa ay Diyos mo adi et sak-en.
 Amagek di laydek, mo enak peslen ono tagoen.
 Mabalín ko ay pansakiten asiak agasan met laeng.
 Magay makatopap mo waday laydek ay dosaen.
- 40 Ikayang ko din takkay ko ay mansapata.
 Isapatak sin awak ko ay matmatago si eng-enggana,
- 41 ay mo palidek din somilsilap ay kampilan ko,

ⁿ 32:35 Roma 12:19; Hebreo 10:30

- dadlonak ilaen ta nalinteg di iyat ko
 ay mangokom ya manobalit sin lomiliget ay kaibaw ko.
- 42 Malamos din panak si dada da,
 olay din nasogatan ya balod et matey da.
 Ad-adoy peslek sin kampilan ko,
 magay mabay-an sin papangolon di kalaban ko.’
- 43 Dakayo ay kaipoipogaw isnan daga,
 makiragsak kayo sin ipogaw na,
 tan si Diyos et dosaena din namse sin baa na.
 Sisy di manobalit sin amin ay kalabana,
 ngem pakawanena din basol di ipogaw na.”
- 44 Indaniw Moses ya si Josue ay anak Nun din kanta ay nay ta dengngen
 din Israelita.

Din Maodi Ay Inbilin Moses

45 Idi nakdeng ay inbagan Moses sin Israelita din bilbilin Diyos ay nay,
 kanana en daida, 46 “Ilaen yo ta dadlon yon nemnemen ya tongpalen
 amin da nan bilbilin ay inbagak en dakayo ed wani ay agew. Itdo yo sin
 an-ak yo ta ipapasnek da ay tongpalen din bilbilin Diyos. 47 Danay ay
 nait-itdo et baken owat kali ay magay olog na mo adi et say poon di biyag
 yo. Tongpalen yo dana ta omando di biyag yo sin daga ay okaen yo mo
 agadangen yo din ginawang ay Jordan.”

48 Sin doy met laeng ay agew, kanan Diyos en Moses, 49 “Emey ka ed
 Abarim ay kadondontogan sin ili ed Moab ay wada sin demang di Jerico.
 Mantikid ka sin dontog ay Nebo ta tamangem din ili ay Canaan ay siya
 din idawat ko sin Israelita. 50 Matey ka sin isdi ay dontog ay kaman din
 napasamak en Aaron ay agim ed dontog ay Hor, 51 tan nan-isoen yo
 ay adi kayon inpaila di talek yo en sak-en sin sangoanan di Israelita.
 Inbabain yos sak-en sin sangoanan di kaipoipogaw idi wada kayo sin kad-
 an di danom ed Meriba ay asag-en ed Kades ay sakop di lugar ay magay
 omili ay makwani en Zin. 52 Tamangem anggoy ngem adi ka makadateng
 sin lugar ay sana ay idawat ko sin Israelita.”

Din Namindisyonan Moses Sin Tribun Di Israelita

33 1 Idi dandani ay matey si Moses ay nankalkalian Diyos, da nay di
 inbaga na ay bindisyon sin Israelita:

- 2 “Napo si Diyos ed Sinai ay dontog na,
 kaman din bomalaan di agew sin patag na ed Edom din
 nanopailaana,
 manipod sin dontog ay Paran, siney-angana din ipogaw na.
 Adi kabilang ay anghel di kakoyog na,
 iin-genana di manbidbidang ay apoy sin kannawana.

- 3 Laylayden Diyos ya silibana din ipogaw na,
isonga manyakog-ong tako sin sangoanana
ya tongpalen tako din bilbilina.
- 4 Tongpalen tako din linteg ay inpolang Moses en datako
tan say kapatgan ay sanikwan di ili tako.
- 5 Idi nasinop din tribun di Israelita ya din papangolo da,
si Diyos di nanbalin ay ari da.”
- 6 Mo maipanggep sin tribun Ruben, kinwanin Moses na:
“Adi koman malitaw din polin Ruben olay mo at-atik da.”
- 7 Mo maipanggep sin polin Juda, siya na di kinwani na:
“Sik-a ay Yahweh, dengngem kod din adawag da,
itapim koma si daida sin odom ay tribu ay iib-a da.
Sik-a koma di mangipabikas en daida,
badangam koma ta abaken dan kaibaw da.”
- 8 Mo maipanggep sin tribun Levi, siya na abe di kinwani na:
“Ipaammom ay Diyos din laydem babaen sin Urim ya Tummim,^o
ipaammom sin Levita tan daida nan matalek ay baam.
Pinadas mos daida ed Massa et pinaneknekam ay matalek da
sin kad-an di danom ed Meriba.
- 9 Nanlaslasinen da din pantongpalan da en sik-a
mo din layad da sin ama ya ina da, aag-i ya an-ak da.
Matalek da sin intolag mo
et tinongpal da din bilbilin mo.
- 10 Itdoan da din ipogaw mo ay mantongpal sin linteg mo,
daida di mangipoo sin sangoanam si insinso
ya mangidaton si animal ay mapooan sin altar mo.
- 11 Sik-a ay Diyos, bindisyonam kod ta pomigsa din tribu da.^p
Sapay koma ta mapnek ka sin amin ay am-amagen da.
Dosaem koma din kalaban da
ya adim ipalobos ay kasin dan pomigsa.”
- 12 Maipanggep sin tribun Benjamin yan kinwani na:
“Sinay din tribu ay laylayden Diyos ya ay-ayowanana.
Silsilibanas daida si kasinsin-agew na
ya makitee en daida.”
- 13 Mo maipanggep abe sin tribun Jose, kinwani na:
“Bindisyonan koman Diyos si odan din daga da
ya obbog ay mapo sin oneg di daga.
- 14 Mabindisyonan da koma si kamayatan ay lames di kaiw da
ay maomaom sin poon da ya maapit sin timpo da.

^o 33:8 Exodo 28:30   ^p 33:11 Di esa abe ay kaiologan nina et: ...*bindisyonam od ta masepsep ay lomalaing da.*

- 15 Mapno koma din kadaanan ay dontog da
sin kamayatan ay molmola.
- 16 Amin koma ay siged di mawada sin ili da,
bindisyon ay mapmapo sin kinasiged Diyos ed daya
ay sin manbidbidang ay kitkittoy ay kaiw di nanteana.
Maidawat koma dana ay bindisyon sin polin Jose
tan sisya di nangipangolo en daida ay siag-i.
- 17 Din pigsan Jose et kaman pigsan di bomaro ay baka,
kaman waday sakngod na
ay kaman sakngod di atap ay baka.
Din piga ay libo ay polin Manasses ya kalibolibo ay polin Efraim ay
an-ak na
et maiarig da sin kaegyat ay sakngod ay sana.
Daida di idanggol na sin kalabana
enggana ay maidenden da sin benget di daga.”
- 18 Mo maipanggep sin tribun da Zebulun en Issakar, kinwani na:
“Sapay koma ta somiged di biyag da,
sin am-in ay panbibiyahian da.
Et olay mo mantetee da sin ili da,
sapay koma ta bomaknang da.
- 19 Awisen da din odom ay ipogaw sin dontog da
et idaton das di din kosto ay daton da.
Sin baybay ya darat sin igid na
di kapkapoan di panbagnangan da.”
- 20 Mo maipanggep abe sin tribun Gad, kinwani na:
“Madaydayaw si Diyos ay nangipaannawa sin ili da,
kaman layon si Gad ay manseseed sisya
ta bisngibisngitena din takkay ono toktok di depapena.
- 21 Pinili da ay okaen din kasigedan ay partin di daga,
kaman bingay di pangolo di naidawat en daida,
tan din linteg Diyos et tinongpal da
sin nasinopan di papangolon di Israelita.”
- 22 Sinay abe di kanana maipanggep sin tribun Dan:
“Kaman bomaro ay layon din tribun Dan
ay pomadtok ay mapo ed Basan.”
- 23 Mo maipanggep sin tribun Naftali, siya na abe di kanana:
“Begew sin seg-ang Diyos en daida,
aped na ay mabindisyonan da.
Enggana sin abagatan et sakopen da
manipod sin lebeng ay Galilea.”
- 24 Mo maipanggep pay sin polin Aser, kinwani na:
“Ad-ado di bindisyon da mo din odom ay Israelita.

- Daida koma di laylayden di aag-i da,
ya omad-ado koma di olivo sin daga da.
- 25 Masalagniban koma si landok ya bronsi ay pasbol din ili da
ta maga di pandandanagan da
enggana ay mapospos di biyag da.
- 26 Dakayo am-in ay ipogaw na, magay makaiso sin Diyos yo,
agadangena ed daya ta ena badangan dakayo.
Maila din kinangato na tan maikoyog sin liboo.
- 27 Si Diyos ay magay logiana di kanayon ay pankamangan yo.
Kanayon ay nakasagana din takkay na ay manalagnib en
dakayo.
Din kaibaw yo ay datngan yo et inab-abo na,
inbilina ay peslen yo amin daida.
- 28 Isonga dakayo ay polin Jacob et natalna di biyag yo,
ad-ado di makan ya arak sin kad-an yo,
masibsibogan si odan ay mapod daya din daga yo,
et maga di pandandanagan yo.
- 29 Din kalaban yo, awni et manpakpakaasi da
et dakayo di mangituray en daida.”

Din Nateyan Moses

34 ¹Makdeng pay ay bindisyonan Moses din Israelita, nantikid sin dontog ay Nebo et dinmateng sin toktok di dontog ay Pisga sin naibandas belaan di agew ed Jerico. Isdi ay inpailan Diyos en sisya din intiro ay ili manipod sin sakop di Gilead enggana sin amyanan ay maidawat sin polin Dan, ²din amin ay sakopen di polin Naftali ya din sakop di polin da Efraim en Manasses. Inila da abe amin din sakopen di polin Juda enggana sin baybay ay Mediterranean, ³pati din naibandas abagatan ya din tanap manipod ed Jerico ay kaad-adoan di kaiw ay palma enggana ed Zoar. ⁴Pag kanan Diyos en Moses, “Dooy din daga ay insapatak en da Abraham, Isaac ya si Jacob ay idawat ko sin ap-o da. Ipailak en sik-a ngem adiak ipalobos ay makadateng kas di.”

⁵Natey si Moses ay baan Diyos ed Moab ay kaman din inbagan Diyos ay mapasamak. ⁶Inponpon Diyos sisya sin tanap ed Moab sin demang na ed Betpeor, ngem magay makaammo sin kosto ay naiponponana enggana ed wani. ⁷Mantawen si Moses si sin-gasot ya dowanpo sin nateyana, ngem adi kinmapkapsot din mata na ya adi naknaksayan din pigsa na. ⁸Nanladingit din Israelita si tolonpo ay agew sin tanap ed Moab.

⁹Mo si Josue ay anak Nun et naidawtan si palalo ay laing ay napon Diyos sin nangapayan Moses ay nangdotok en sisya. Pinatin din Israelita sisya et tinongpal da din bilbilin Diyos en daida ay inpaibaga na en Moses. ¹⁰Magay odom ay mamadto ed Israel si makaison Moses

ay nakikali en Diyos si sangosango. ¹¹Magay odom ay nankalkalian Diyos si nakaamag sin nakaskasdaaw ay inpaamag Diyos en sisya sin sangoanan di ari ed Egipto ya amin ay oopisyal ya ipogaw na. ¹²Magay odom ay nakaamag sin nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inam-amag na sin sangoanan di am-in ay Israelita.